Медико-диагностична лаборатория ЦибаЛаб ЕООД
София 1330, бул."Акад. И. Е. Гешов" 2Е (Бизнес Център Сердика), тел. 0700 112 42,
www.cibalab.com, e-mail: office@cibalab.com

ЛАБОРАТОРИЯ CibaLab

ТУМОРНИТЕ МАРКЕРИ
Приложение при заболявания на храносмилателната система и черния дроб
Д-р Божилова, Проф. Д-р Т. Шипков, МДЛ Цибалаб ЕООД

1. Същност

Туморните маркери са молекули, които показват наличието на карцином или предлагат информация относно вероятността за прогресия на тумора или повлияването му от лечението. Серумните туморни маркери не са специфични за злокачествено заболяване, повишават се при доброкачествени тумори, възпалителни заболявания, нарушения в бъбречната и чернодробна функция. Тяхната чувствителност е ниска, концентрацията им в серума зависи от стадия на заболяването, респ. обема на туморната маса.

2. Информативно съдържание и клинично значение

Туморните маркери често се използват в:

- Ранната диагноза на рецидиви при много малигнени заболявания и метастази;
- За мониториране на лечението;
- За диференциалната диагноза между епителни и неепителни тумори;
- За диференциране доброкачествено от злокачествено заболяване при клинични състояния като загуба на тегло или изливи;
- При чернодробни или костни изменения и изливи;
- За оценка на риска от рак при пациенти, при които се подозира малигнено заболяване;

При ***колоректален карцином*** най-често използваните туморни маркери са CEA и Ca 19-9. Освен традиционните серумни биомаркери, обнадеждаващи резултати дават и маркерите от фекална проба - Tumor M2 PK.

Комбинацията от CEA, Ca 19-9 и CA 72-4 е най-добрият подход за стадиране при болни с ***карцином на стомаха*** преди хирургично лечение или химиотерапия. Вероятно това съчетание от маркери би било полезно при откриване на рецидив или преценка на ефекта от лечението. Ранното нормализиране на CEA или Ca 19-9 след радикална гастректомия е съществен прогностичен маркер при стомашен карцином, особено за пациенти с високи стойности на маркера предоперативно.

Приема се, че AFP е златен стандарт в диагностиката на ***хепатоцелуларния карцином (HCC)***. Поради недостатъчна чувствителност (при 30% от пациентите с HCC е в референтни граници) и специфичност на AFP (повишава се при цироза, хроничен хепатит, бременност и герминативно-клетъчни тумори), се търсят и други биомаркери в помощ на скрининг, диагностика и проследяване на пациентите. Такива обещаващи нови биомаркери са PIVKA-II и AFP-L3%. Според Saitta C et al., комбинацията от двата биомаркера, PIVKA-II и AFP, повишава диагностичната ефективност за откриване на ранен HCC при пациенти с цироза и ултразвукови данни за чернодробни възли. Трябва да се има предвид, че PIVKA-II се появява в циркулацията при недоимък на вит.К (алиментарен или малабсорбционен) и лечение с антикоагуланти, антагонисти на вит.К.

При ***тумори на жлъчните пътища,*** CA 19-9 е най-добре проученият и най-обещаващият прогностичен маркер. Ca19-9, CEA и Ca 125 притежават достатъчна специфичност за откриване и мониториране на холангиокарцином. Нови маркери като CYFRA 21-1, пируваткиназата и металопротеиназа-7, наскоро са успешно прилагани при диагнозата на тумори на жлъчните пътища и в някои случаи имат прогностична стойност.

Важно е да се каже, че с усъвършенстването на образната, морфологичната и лабораторната диагностика, мултидисциплинарният подход е екстремно важен.

3. Материал за изследване – серум. За Tumor M2 PK - фекална проба.

Библиография:

Снеговой АВ, Манзнюк ЛВ. Значение биомаркеров для определения тактики лечение и прогноза злокачественных опухолей – Практическая Онкология 2011; 12:166-170.
Bertino G, Ardiri A, Malaguarnera M et al. Hepatocellular carcinoma serum markers. Seminars in Oncology 2012; 39:410-33.
Duffy MJ. Tumor markers in clinical practice: A review focusing on common solid cancers – Med Princ Pract 2013; 22:4-11 и други;
Saitta C, Raffa G, Alibrandi A, et al. PIVKA-II is a useful tool for diagnostic characterization of ultrasound-detected liver nodules in cirrhotic patients. Medicine, 2017 Jun; 96(26): e7266.
Yu R, Tan Z et al. Effectiveness of PIVKA-II in the detection of hepatocellular carcinoma based on real-world clinical data. BMC Cancer 17, Article number: 608 (2017)

10.10.2022г. С пожелания за ползотворна съвместна дейност: (Д-р Д. Петкова – медицински управител)